

ного розвитку», «система державних програм технологічного розвитку національної економіки», «державна підтримка проектів технологічного розвитку».

Для суверенної держави, безвідносно до форми державного устрою, регіональна політика, має бути постійною складовою її внутрішньої політики. Відсутність конституційно-правової інституціалізації регіональної політики держави фактично розфокусує законотворчу діяльність Верховної Ради України в цьому напрямі, залишає державне програмування регіонального розвитку на рівні факультативного напрямку діяльності держави, не створює підстав її конституційної відповідальності її органів за наслідки бездіяльності в цій сфері, за провали в суспільно-економічному розвитку регіонів.

В цілому слід зазначити, що розподіл публічної влади в суспільстві на сферу власне державної влади та на сферу повноважень органів місцевого самоврядування поставив питання не тільки щодо межі та чіткості такого розподілу, але і про необхідність визначення правових форм та механізмів взаємодії між ними. Разом з тим, закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», не містить окремих підрозділів або навіть статей, нормами яких було б врегульовано «зовнішні» відносини з органами державної виконавчої влади. Однією з форм постійної та системної взаємодії органів держави та місцевого самоврядування має стати проведення державою власної регіональної політики. За своїм змістом така політика є комплексною, оскільки її цілями є широке коло позитивних соціально-економічних ефектів, що виявляють себе в першу чергу в регіональному вимірі.

На сучасному етапі державотворення та суспільно-економічного розвитку як уявляється необхідно розширити конституційну компетенцію Уряду України шляхом фіксації завдання проведення ним регіональної політики держави, механізмами реалізації якої, зокрема, є виконання державних програм регіонального розвитку та національних економічних проектів, застосування спеціальних режимів господарювання в межах визначених територій, використання форм державно-приватного партнерства тощо.

А. М. Котенко,

асистент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

До прийняття Податкового кодексу України у вітчизняному законодавстві фактично не застосовувався термін «адміністрування податків». Серед прикладів можна навести Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження

Національного плану дій з поліпшення адміністрування податків». Однак, певні дослідження цього терміну проводилися. У Російській Федерації розробка наукових підходів до розуміння податкового адміністрування стоїть на більш високому рівні. У 2006 та 2007 роках були захищені дисертації із вказаної проблематики.

Однак, ми не вважаємо за доцільне наразі вдаватися до розгляду поглядів вчених на досліджувану категорію, а лише пропонуємо на підставі аналізу Розділу II «Адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів)» Податкового кодексу України встановити сутність категорії «адміністрування податків». Так, у ст. 40, з якої і розпочинається Розділ II Податкового кодексу, встановлений предмет регулювання вказаного розділу – визначення порядку адміністрування податків та зборів, закріплених у Розділі I цього Кодексу, а також порядок контролю за дотриманням вимог податкового та іншого законодавства у випадках, коли здійснення такого контролю покладено на контролюючі органи.

М. П. Кучерявенко, коментуючи зазначене положення, був доволі категоричним, вказавши на недостатню опрацьованість та розширення складових податкової системи за рахунок обов'язкові платежів з дволанкової (податки та збори) до триланкової. Однак, певне розуміння цього все ж таки було отримано, коли на Міністерство доходів і зборів України було покладене завдання по забезпеченню формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також боротьба з правопорушеннями при застосуванні законодавства з питань сплати єдиного внеску. Тим не менш, вчений слушно звернув увагу на невизначеність терміну «адміністрування податків та зборів», хоча і висловив власне бачення: «адміністрування регулює організаційно-управлінську діяльність контролюючих органів, яка забезпечує застосування податково-правових норм, процедурне регулювання податкових відносин».

Втім, слід звернути увагу, що ще у 2004 році у Порядку розподілення платників податків по категоріям уваги і їх супроводження було надане визначення системі адміністрування податків як ризиково-орієнтованої системи, що складається з взаємозв'язаних елементів (цілей, функцій, сценаріїв, процедур, методів і дій), орієнтована на забезпечення повноти і своєчасності сплати податків суб'єктами господарювання. При цьому податковий ризик визначався як імовірність порушення платником податків законодавства, що може мати наслідком недоотримання коштів відповідним бюджетом. У такому контексті теза М. П. Кучерявенка про те, що норми Розділу II Податкового кодексу України не регламентують адміністрування податків та зборів, а фактично регулюють податкові процедури, відповідає підходу до розуміння системи адміністрування податків з боку контролюючого суб'єкта.

Загалом же, видається логічним розглядати адміністрування як систему, що складається із кількох самостійних ланок, що повинні забезпечити єдину мету – організація своєчасного наповнення дохідних частин бюджетів та цільових по-

забюджетних фондів. Залишається лише відкритим набір елементів системи. У зв'язку із цим, вибивається із логіки відмежування адміністрування податків від контролю за дотриманням вимог податкового та іншого законодавства (ст. 40 Податкового кодексу України). Хоча Національним планом дій з поліпшення адміністрування податків такий напрям як удосконалення контрольно-перевірочної роботи віднесений до сфери адміністрування.

Доволі важливо наголосити, що адміністрування здійснюється поза законодавчих процедур, а відбувається у межах чинних норм податкового закону (Податкового кодексу) шляхом формування підзаконної нормативної бази. У цьому процесі слід уникнути можливості розширення повноважень контролюючих органів і закріплення на рівні закону вимог до організації адміністрування.

Фактично система адміністрування податків повторює систему податкового обов'язку (обов'язок з обліку, сплати та звітності). Система адміністрування забезпечує виконання податкового обов'язку і за змістом є системою процедур. Належна регламентація останніх має двовекторність. З однієї сторони, сприяє правомірній поведінці платників податків, а з іншої, створює можливість контролю за досягненням мети адміністрування.

Побудова Розділу II Податкового кодексу України вказує на віднесення до адміністрування податків усіх питань, пов'язаних із контролем, оскільки останній, здійснюється шляхом ведення обліку платників, інформаційно-аналітичним забезпеченням контролюючих органів, перевірок та звірок. Відповідні глави входять до Розділу II Податкового кодексу України. У зв'язку із цим, винесення процедур контролю за межі адміністрування є нелогічним. Натомість контроль слід визнати ключовою ланкою системи адміністрування податків та зборів.

М. С. Лайкова,

асистент кафедри адміністративного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, кандидат юри-
дичних наук

УЧАСТЬ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ У ПРОГРАМАХ ООН З РОЗВИТКУ І ЗАХИСТУ КОНКУРЕНЦІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Розбудова ефективної системи правового захисту конкуренції в Україні передбачає її гармонізацію із світовим досвідом. У зв'язку із цим важливим напрямом діяльності Антимонопольного комітету України (надалі – АМКУ)